

Милош Д. Ђурић
Универзитет у Београду
Електронички факултет
Катедра за ошће образовање
djuric@etf.bg.ac.rs
djuric@etf.rs

UDC: 80(049.32)
Приказ

ФИЛОЛОШКИ ВИДИЦИ 3

Београд, Факултет за стране језике Алфа БК Универзитета,
22. новембар 2024. године

Серија научних скупова *Филолошки видици* покренута је са циљем да се сагледа данашњи положај филолошких студија у Србији и да се темељније размотре даљи могући правци њиховог развоја, посебно у светлу дигиталне револуције, развоја тржишта рада и методолошке интердисциплинарности, мултидисциплинарности и трансдисциплинарности. Дигитална револуција, која је кулминирала доласком вештачке интелигенције у академско окружење, као и методолошка интердисциплинарност, мултидисциплинарност и трансдисциплинарност представљају изазове са којима се филолошке студије данас суочавају и намећу потребу за иновативним приступима проучавању лингвистичких, књижевних и културолошких феномена. Управо у светлу свега наведеног, један од основних циљева овог скупа јесте да окупи како искусне, тако и младе истраживачице и истраживаче, наставнице и наставнике, професионалке и професионалце из различитих филолошких области (англистике, славистике, романистике, германистике итд.) како би тако окупљени, кроз излагања, дискусије, креативне приступе интерактивних радионица и панел дискусија, анализирали, сагледали и размотрили могућности и будућност филолошких студија, с обзиром на различите аспекте њихове тренутне позиције, а нарочито у светлу нових информационо-комуникационих технологија које су ушле у све поре савременог друштва, па самим тим и у академски миље.

Научни скуп од националног значаја *Филолошки видици 3* одржан је 22. новембра 2024. године на Факултету за стране језике Алфа БК Универзитета у Београду у организацији Факултета за стране језике Алфа

БК Универзитета. Организациони одбор су чиниле: проф. др Мелина Николић, проф. др Тијана Парезановић, проф. др Артеа Панајотовић и мастер Јована Чапрић. Научни одбор су сачињавали следећи уважени професори: проф. др Маја Ђук, Алфа БК Универзитет; др Тијана Тропин, Институт за књижевност и уметност; др Бојана Аћамовић, Институт за књижевност и уметност; проф. др Ана Вујовић, Универзитет у Београду; проф. др Тамара Јеврић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици; проф. др Борко Ковачевић, Универзитет у Београду; проф. др Ана Сентов, Факултет за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић”; проф. др Светлана Томић, Алфа БК Универзитет; проф. др Валентина Будинчић, Алфа БК Универзитет.

Како овог пута није одређена нити наметнута оквирна тематика скупа, учеснице и учесници могли су да понуде било коју актуелну тему из домена својих текућих интересовања и преокупација науке о језику, науке о књижевности и методике наставе српског или страног језика и књижевности. Сходно томе, излагања у секцијама, која као целина увек чине главну садржину овог научног скупа од националног значаја, била су тематски веома разноврсна. Било је ту реферата и саопштења из различитих филолошких и лингвистичких области, а чини се да су нарочито место заузели радови посвећени методици наставе страног језика и књижевности. Другим речима, теме излагања односиле су се на различите аспекте наставе језика и књижевности, методологију проучавања језика и књижевности, али и најразноврсније могућност примене филолошких знања у другим областима. Но, свакако је обухваћен и међуоднос филолошких и других дисциплина, као и повезаност филолошких наука са праксом, уз посебан осврт на вештачку интелигенцију и са њом скопчану интердисциплинарност, мултидисциплинарност и трансдисциплинарност.

Следствено томе, у овом обиљу свако од учесница и учесника је могао да пронађе понешто из домена који га посебно интересују – уз напомену да, као и увек када секције раде паралелно, није било могуће присуствовати свим рефератима које би приказивач желео да чује. Отуда се и овај извештач мора уздржати од било каквог вредновања појединачних доприноса. Но, рећи ћемо, ипак да је међу референткињама и референтима који су изазвали највећу пажњу учесница и учесника била позната романисткиња проф. др Милица Мирић, проф. француског језика и књижевности (Филозофски факултет, Београд), као и проф. др Вера Ошмјански (Филозофски факултет, Београд), које су говориле о веома актуелним и горућим темама из области методике наставе француског језика струке и енглеског језика струке.

Скуп је отворила професорка др Тијана Парезановић, деканка Факултета за стране језике, Алфа БК Универзитета у Београду, која је одржала пригодан говор и направила један изнијансирани прелаз поменувши све

теме које скуп обрађује и наговестивши правце и смернице скупа. Након свечаног отварања уследила су пленарна излагања. На скупу од националног значаја *Филолошки видици 3* чули смо два пленарна излагања.

Прво пленарно излагање одржала је др Тијана Тропин, са Института за књижевност и уметност у Београду, а осврнула се на формирање модерне српске фантастике за децу. У фокусу њеног излагања нашло се уобличавање модерне српске фантастичне прозе за децу у другој половини двадесетог века. Посебно је нагласила да се поезија за децу од педесетих година двадесетог века надаље у великој мери развијала неспутано, док се у прози отклон од реализма морао образлагати или усмеравати на друштвено и педагошки прихватљив начин, што је све конвергирало ка стварању специфичне приповедне поетике и окренутости краћој форми, али и модерним медијима, као што су то радио и/или телевизија. Др Тропин је посебно нагласила да је видљиво померање према преузимању и копирању устаљених фантастичних образаца из других књижевности, пре свега англофоних. Тијана Тропин нам је приближила и егзотичне (и усуђујемо се рећи, мало заборављене) наслове и ауторе, као што су то *Свемоћно око* (аутор: Чедо Вуковић), *С.О.С. ѝриче* (др Зденка Бабић-Кеслер), *Гарђијски ѿођђоручник Рибанац* (Александар Поповић), чиме нам је отворила носталгична врата помало заборављених језичких ткања која су донела нове моменте у српску књижевност тог периода.

Друга пленарна излагачица била је др Бојана Аћамовић, са Института за књижевност и уметност у Београду, која нам је приближила и објаснила различите аспекте интернационалног и интермедијалног путовања Витманових „Пионира”. Она је описала, анализирала и појаснила неке од праваца компаративних и интердисциплинарних изучавања књижевности, где се уз поређење остварења и тенденција из различитих националних књижевности узимају у обзир и комбиновање различитих медија, али и шире друштвено окружење. Као корпус јој је послужила песма „Pioneers! O Pioneers!” коју је анализирала у светлу околности објављивања и интернационалне рецепције. Др Аћамовић је указала на значај лингвистичко-семантичке анализе текста песме, али и нагласила да је изузетно значајно укључити у анализу и изучавање ширег историјског контекста, као и медија у ком се текст појављује. Осврнувши се на специфичности првих издања песме „Pioneers! O Pioneers!” у оквиру збирки које је Витман објавио непосредно након америчког грађанског рата, ова излагачица је указала на важност студија материјалне културе у изучавању књижевности. Пошавши од чињенице да значајан део књижевне продукције проистиче из међународног повезивања списатељица и писаца, уметница и уметника, те да изучавање тих веза доноси драгоцене резултате, др Аћамовић је анализирала прво британско издање Витманове поезије из 1868. године, које је при-

редио Вилијам Мајкл Росети, скренувши нам пажњу на важност свеукупног друштвеног и политичког контекста циљне културе, чак и када су језик и епоха исти. У наставку излагања, ауторка је анализирила преводе „Пионира” на стране језике (укључујући ту и српски језик). Посебно занимљив сегмент предавања односио се на појаву „Пионира” у Русији 1918. године, што је донело једну сасвим нову димензију у рецепцијској причи о овој песми, са илустрацијама авангардне сликарке Вере Јермолајеве. Указујући на интердисциплинарност и мултидисциплинарност, ауторка је заокружила причу о Витмановим „Пионирима” управо у референтној тачки из које је и кренула, у Сједињеним Државама, илуструјући то раскошним примером употребе ове песме у једном новом контексту – у реклами за „Levi’s”.

Након пленарних излагања уследио је рад у секцијама. Др Надежда Силашки и др Татјана Ђуровић (Економски факултет, Београд) говориле су о метафори ПРИРОДНЕ КАТАСТРОФЕ у новинским карикатурама о економској кризи у доба пандемије. Др Мирјана Адамовић (Филозофски факултет, Београд) приближила нам је неке аспекте семантичког потенцијала придева просторног односа, илуструјући то примером опозиције придева „леви – десни”. Јелена Андрејић Видић је објаснила извесне аспекте дигиталног читања књижевности, илуструјући могућности употребе технологије у служби наставе енглеског језика кроз обраду књижевних дела. Тијана Милентијевић и Јелена Јевтић су се осврнуле на есхатолошке мотиве у стваралаштву српских песника модерниста заступљених у средњошколском плану и програму.

Нама је посебну пажњу привукло излагање проф. др Милице Мирић (Филозофски факултет, Београд) и др Весне Петровић (Технички факултет, Чачак) које су нам утемељено и аргументовано приближиле страни језик струке у академском окружењу, указавши на разноврсне изазове који се јављају у самом наставном процесу. Но, ауторке се нису задржале само на томе, већ су нам понудиле и могућа решења у виду конкретне имплементације својих теоријских поставки и емпиријски проверених података. У наставку је Ирена Пантић надахнуто излагала о интердисциплинарним приступима настави страног језика, а др Јелена Анђелковић и др Марија Мершник (Факултет организационих наука, Београд) понудиле су нам егзактно утврђене скале за вредновање и оцењивање у настави страног језика струке, на примеру новоустановљеног курса енглеског језика за људске ресурсе. Оне су представиле студију случаја са свим импликацијама које се нужно јављају у овако профилисаном истраживању. Др Драгана Илић, др Катарина Лазић (Шумарски факултет, Београд) и др Данијела Ђорђевић (Пољопривредни факултет, Београд) говориле су о самопоуздању студената у учењу енглеског језика струке, скренувши нам пажњу на овај релевантан, а ређе испитиван елемент методике наставе страног језика струке. Исте ауторке су у другом излагању

објасниле неке аспекте студентске перцепције употребе ИКТ у настави енглеског језика струке, а др Татјана Ђуровић и др Надежда Силашки осветлиле су улогу и значај метафоре у настави енглеског језика економске науке и струке. Проф. др Маријана Папрић (Факултет за образовање учитеља и васпитача, Београд) реферисала је на тему параметара квалитета уџбеника страног језика за специјалне намене. Радмила Палинкашевић, Александра Гојков Рајић и Јелена Пртљага (Висока струковна васпитачка и медицинска школа, Вршац) усредсредиле су се на учење немачког језика из перспективе студената, понудивши један нови модел, илуструјући излагање богатим примерима из непосредне праксе.

Др Снежана Марковић (Филолошки факултет, Београд) је у свом емпиријском истраживању применила теоријске концепте Жака Дериде анализирајући роман *Дервиш и смрт* Меше Селимовића. Посебну пажњу приказивача привукло је предавање, које су одржале проф. др Вера Ошмјански, проф. др Катарина Кржељ и проф. др Милица Мирић (све три са Филозофског факултета у Београду), које су анализирале и објасниле многобројне могућности практичне употребе дигиталних алата и вештачке интелигенције у учењу страног језика струке и приближиле нам конкретне примере имплементације. Оне су своје налазе подробно илустровале примерима на материјалу из чак три језика – енглеског, немачког и француског – што даје једну додатну драгоценост овом истраживању. У наставку је Александра Стошић (Филозофски факултет, Ниш) реферисала на тему, под насловом „Славјанска антологија из рукописа дубровачких пјесниках Меда Пуцића: Дубровачке слике и прилике у поезији једанаесторице великих“, а др Милош Д. Ђурић (Електротехнички факултет, Београд) говорио је о различитим аспектима превођења у настави на даљину у домену усвајања вокабулара регистра електротехнике и софтверског инжењерства применом информационо-комуникационих технологија.

Поред високонадахнутих излагања, емпиријски поткрепљених предавања и мултидисциплинарних, интердисциплинарних и трансдисциплинарних истраживања и испитивања, организаторке и организатори научног скупа од националног значаја *Филолошки видици 3* уприличили су панел дискусију на тему „Преводилачка пракса“, а модераторка је била проф. др Тијана Парезановић, деканка Факултета за стране језике. Учесници овог панела су били осведочени преводиоци: Мирко Јаковљевић, Радош Косовић и Милан Марковић. Присутним филолошкињама и филолозима, лингвисткињама и лингвистима, стручњакињама и стручњацима, учесници панела су приближили теоријске и практичне аспекте књижевног и научно-стручног превођења, понудивши нам прегршт илустративних примера из своје богате преводилачке праксе. Раскошној и рафинираној дискусији допринела је свакако и језичка разноврсност. Наиме, поред превода са и на енглески језик, аутори су понудили своја

искуства из домена превођења са скандинавских језика, односно, прецизније шведског и норвешког језика.

Након завршених сесија и панела, уследила је церемонија затварања конференције. Конференцију је затворила проф. др Тијана Парезановић, деканка Факултета за стране језике, Алфа БК Универзитета у Београду, пригодним говором у коме се осврнула на све поднете реферате и одржана предавања, сумирала је закључке све четири сесије, као и преводилачког панела и пожелела даљи успех у раду и професионалном напредовању. Ваља очекивати да ће се одржавање научног скупа од националног значаја *Филолошки видици 3* код нас у Србији, али и у региону дати нови подстицај развоју науке о књижевности, науке о језику и методике наставе српског и страног језика и књижевности. Верујем да присутне учеснице и присутни учесници у истој мери, као и приказивач ових редова, са нестрпљењем ишчекују следећи скуп у организацији Факултета за стране језике Алфа БК Универзитета у Београду.

Др Милош Д. Ђурић је дипломирао, магистрирао и докторирао на Филолошком факултету у Београду, на Катедри за англистику. Докторирао је из области енглеске и француске контрастивне лингвистике на Филолошком факултету у Београду. Две деценије предаје на Електротехничком факултету у Београду на свим нивоима студија (основне, мастер и докторске студије). У фокусу научног рада Милоша Д. Ђурића налазе се: енглески језик за академске сврхе и енглески језик за специфичне сврхе (енглески за електротехнику, енглески за софтверско инжењерство и енглески за машинство), као и научно и стручно превођење. У посебном фокусу интересовања др Милоша Д. Ђурића налазе се синтакса и семантика комплексних номинала у оквиру генеративне семантике и рачунарске лингвистике, а посебно проучава семантику и прагматику дискурсних конектива и дискурсних маркера у оквиру когнитивног оквира који обезбеђује теорија релевантности. Др Милош Д. Ђурић је аутор 5 универзитетских уџбеника одобрених као стални уџбеници на Електротехничком факултету у Београду. У коауторству са мр Надом Крњајић-Цекић саставио је „Глосар теорије релевантности (српско-енглески)”. Мр Нада Крњајић-Цекић и др Милош Д. Ђурић заједно истражују различите аспекте теорије и праксе превођења из перспективе теорије релевантности. Поред тога, проф. Крњајић-Цекић и Ђурић испитују механизме епистемичке будности у различитим дискурсима.

PhD Miloš D. Đurić, a Senior Lecturer in English, gained his BA, MA and PhD degrees from the Faculty of Philology in Belgrade, Department of English Language and Literature. His doctoral dissertation, defended at the Faculty of Philology in Belgrade, pertains to English and French Contrastive Linguistics. He has been teaching at the Faculty of Electrical Engineering in Belgrade for two decades at all levels of studies (undergraduate, and postgraduate – Master and doctoral studies). The focus of his work and publication is on English for Academic Purposes and English for Specific Purposes (English for Electrical Engineering, English for Software Engineering, English for Mechanical Engineering), as well as scientific and technical translation. More specifically, the main research interest of Dr. Miloš D. Đurić lies in the syntax

and semantics of complex nominals within generative semantics framework and computational linguistic framework. Dr. Djuric continues to be fascinated by semantics and pragmatics of discourse connectives and discourse markers within the cognitive framework provided by Relevance Theory. Dr. Miloš D. Đurić is the author of 5 University textbooks, approved as the permanent university textbooks at the Faculty of Electrical Engineering in Belgrade. In addition to this, he compiled *The Glossary of Relevance Theory (Serbian-English)* together with Professor Nada Krnjaić-Cekić. Professor Nada Krnjaić-Cekić and Miloš D. Đurić investigate diverse aspects of translation theory and translation practice from the relevance-theoretic perspective. Also, Prof. Krnjaić-Cekić and Đurić examine the mechanisms of epistemic vigilance in diverse discourses.

<https://orcid.org/0000-0001-7013-2664>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.en>).